СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIII. Ч. 174. Джерзи Сіті, Н. Дж., понеділок, 29 липня 1935. VOL. XLIII. No. 174. Jersey City, N. J., Monday, July 29, 1935 THREE CENTS

СЕНАТ УХВАЛИВ БАНКОВИЙ ЗАКОН

ВАШИНГТОН.—Сенат ухвалив так званий „Омнібус Бенкинг Бил", що заводить багато переріжних змін у теперішніх банкових законах.

Найголовніша з його постанов установляє так званий комітет відкритої торговлі, зложений з представників федеральної резервової ради та представників пятьох федеральних резервових банків. Цей комітет має купувати й продавати урядові цінні папери та в цей спосіб впливати на кредит у краю.

З огляду на те, що ухвала сенату не годиться вповні з ухвалою палати послів, ухвалу відослано до вирішення на конференцію представників обох палат.

ВІДКРИВАЮТЬ СТЕЙТОВУ КУПЕЛЕВУ МІСЦЕВІСТЬ.

САРАТОГА СПРИНГЗ (Ню Йорк). — У приявності великого числа стейтових урядників під проводом стейтового губернатора відкрито тут нову стейтову купелеву місцевість Саратога Спа.

У своїй промові губернатор розказав, як стейт набув на власність 163 жерела мінеральної води, котрі вичерпувалися при приватній експльоатації, докупив до цього 1,200 акрів землі та з цього збудував найкраще обставлену гидро-терапевтичну (водно-лікувальну) стацію в Америці. Цей проект коштував стейт коло 10 міліонів долярів.

Населення міста святкувало вечором відкриття купелі парадами й вуличними танками.

ЖИДИ ДОБИВАЮТЬСЯ УРЯДОВОГО ПРОТЕСТУ ПРОТИ НІМЕЧЧИНИ.

ВАШИНГТОН. — У Вилієма Филипса, заступника секретаря стейту, зявилася депутація жидівських організацій, щоб домагатися від американського уряду урядового протесту Злучених Держав проти переслідування Жидів у Німеччині.

У делегації взяли участь конгресмен Сол Блум з Ню Йорку, а далі представники Американського Жидівського Комітету, А[illegible]ського Жидівського Конгресу, жидівських [illegible]помогових організацій та Жидівського Робітничого Комітету.

Делегація предложила урядови відповідний меморіял. Заступник секретаря стейту сказав, що уряд возьме протест під увагу, але не сказав, чи уряд запротестує перед німецьким урядом.

Сенатор Кинг вніс уже заповіджену ним резолюцію про зірвання дипльоматичних зносин між Злученими Державами й Німеччиною. Сенат негайно відослав резолюцію до комітету для заграничних справ.

Ейвері Брендидж, президент Американського Олімпійського Комітету, заявив, що він не бачить причини, чому Злучені Держави не мали би взяти участи в найблизчих олімпійських ігрищах, що мають відбутися в Німеччині. Жидівські організації добиваються бойкоту цих ігрищ, бо, мовляв, Німці переслідують Жидів.

РЕКЕТІРСТВА БЕЗ КІНЦЯ.

НЮ ЙОРК. — Лава присяжних у місцевім федеральнім суді признала Ноела Скафу, приватного детектива, кривоприсяжником. Йому грозить кара від 5 до 15 літ.

Поліція арештувала вже 13 осіб, вмішаних у заговір вимушувати гроші від людей, що хотіли діставати роботу в урядових бюрах. Головою цього заговору, як каже прокураторія, був Джан Флегерті, бувший окружний капітан демократичної організації Темені Голу, що тепер відсиджує 4-літню вязницю в Синг Синг.

Нюйорська стейтова поліція арештувала 6 осіб котрим прокураторія закидує, що вони належали до шайки, яка вимушувала гроші від власників голярень, представляючися за агентів голярської юнії.

Алфред Отто Вагнер, арештований за те, що вимушував гроші від родин викрадених осіб, признався до вини й дістав від судді 20 літ вязниці.

СЕМИЙ СОБОР УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

САСКАТУН (Саскачеван). — Тут відбувся в днях 30-го червня і 1-го, 2-го та 3-го липня Семий Собор Української Греко-Православної Церкви в Канаді. Були 90 світських і 23 духовних учасників. Головним предметом нарад було розбирання закидів головного організатора цеї церкви, В. Свистуна, який видав окрему брошуру, щоб доказати, що Автокефальна Православна Церква допустилася зради тим, що архиепископ Іван Теодорович має пересвятитись і піддатися царгородському патріярхови. В часі нарад п. Свистун відкликав свої обвинувачення і його покарав Собор уділенням нагани. Опісля ухвалив Собор таку резолюцію відносно становища Української Греко-Православної Церкви в Канаді: Собор приймає до відома ініціятиву архиепископа Івана в започаткуванні духовних зносин із царгородським патріярхом. Для проводу вибрав Собор консисторію у старім складі, а саме: прот. С. В. Савчук, голова; прот. В. Кудрик, заступник; о. Д. Ф. Стратійчук, секретар; Мирослав Стечишин, заступник секретаря; И. Богоніс, касієр.

СОВЄТСЬКИМ ЛЕТУНАМ ДОРОГА ЧЕРЕЗ КАНАДУ.

Канадійський уряд дав дозвіл трьом совєтським летунам відбути понад Канаду перелет з Москви через північний бігуд до Сан Франсіско. Летуни малиб відлетіти з Москви не пізніше як 25 липня. Імена летунів, що вибираються в цю далеку і небезпечну подорож, є: Зигмунт Леваневський (Поляк), Сайбуков і навігатор Левченко. Їх подорож через Канаду має провадити через Форт Симпсон і Венкувер.

ОПЕЧАТАЛИ ПРОТИГІТЛЄРІВСЬКИЙ КОМІТЕТ.

У домівці жидівського протигітлєрівського бойкотового комітету у Варшаві при вул. Сенаторській поліція перевела ревізію. Після ревізії опечатали домівку. Поліція забрала спис членів бойкотового комітету та лісту провінціяльних відділів цього комітету.

ЕПІДЕМІЯ ХОРОБИ В БУКАРЕШТІ.

В багатьох дільницях Букарешту запримічено нову хоробу, названу „бручелоза". Ця хороба походить від уживання молока хорої худоби. Прояви хороби подібні до малярії. Пороблено найбільші заходи до поборювання зарази.

ЖЕРТВИ ГРОМУ.

На терені станиславівського воєвідства склалися в останньому часі кілька випадків смерти від грому. Між іншими у Брошнаві грім убив Стефана Локотира, коли брав воду з криниці. В селі Весела згинула від грому Олена Слободян. У Четвертках грім убив господаря Ворочбука.

КОНКУРС СЛОНІВ І МАШИН.

В Місурі (Індія) відбувся цікавий конкурс. В одним лісі виставили до праці 50 слонів і 50 тракторів. Інжинири спеціялісти наглядали над працями і дійшли остаточно — по однім тижні — до висліду, що слони перевишили машини на 20 відсотків. Крім того слони не потребують стільки піклування, що машини.

ЛІПШЕ ПОСТРИГТИСЯ В ЧЕНЦІ.

Один молодий селянин у Чехословаччині мав любовні зносини з дівчиною, що породила йому дитину. Парубок предкладав молодій маму велику суму грошей, але вона відмовилася і жадає шлюбу. Щоб це все оминути, селянин постригся потайком у ченці.

ЯПОНІЯ ОБМЕЖУЄ ТОРГОВЛЮ З КАНАДОЮ.

Японське міністерство закордонних справ видало 20 липня декрет, яким обмежує торговлю з Канадою, накладаючи 50-процентовий надподаток на 10 родів імпорту з Канади, включаючи будівляний матеріял, мякіш і пшеницю. Японський уряд каже, що Канада несправедливо поступає з японською торговлею і її крок є відплатою. Експортова торговля Канади з Японією минулого року багато перевищила вартість японського експорту до Канади.

Канадійська торговля з Японією є майже виключно в користь Брітіш Коломбії. Брітіш Коломбія експортувала там минулого року будівляного матеріялу на вартість 17 міліонів долярів. У тім самім часі купила Канада від Японії товарів вартости 4 міліони.

Дізнавши відомість про рішення Японії, сказав премієр Бенет, що її крок буде вважатися нарушенням англьо-японського договору з 1911 р., до якого Канада прилучилася в 1913 році. Дальше подав до відома премієр Бенет, що Канада буде приневолена відповісти Японії наложенням надподатку у висоті 33 і 1/3 процента на японські товари, ввожувані до Канади.

СПРАВЕДЛИВИЙ ЗАСУД НЕЛЮДА.

Якийсь східньо-пруський хлібороб недалеко Гайльсберга мав у себе на службі жонатого чоловіка. Тому заслабли троє дітей на дифтерію. Він попросив свого службодавця, щоб дав йому воза поїхати по лікаря. Та цей відмовився. Доки бідняга знайшов деінде воза, лікар приїхав уже запізно і зарядив, щоб відвезти дітей до шпиталю, де всі троє померли. Соціяльний почесний суд засудив за це нелюда на гривну в сумі 600 марок. Заступник обвинувача зробив відклик проти замалої кари. Найвищий почесний суд позбавив господаря права зарядживати господарком за його несоціяльну поведінку.

СТАТИСТИКА ОБХОДИСВІТІВ.

Один англійський ілюстрований часопис публікує статистику світових мандрівників, не включаючи тут тих, які ідуть тільки для приємности. Тепер подорожують на підставі приблизних інфомацій яких 25,000 осіб довкола світу, з того 300 жінок. Ідуть вони в більшости пішки. Часами ідуть ровером, а тільки рідко автом.

КОМУНІСТИ ДЕМОНСТРУЮТЬ НА НІМЕЦЬКІМ КОРАБЛІ.

НЮ ЙОРК. — Коло 2,000 комуністів демонстрували при виїзді німецького корабля „Бремен" з причалу при 46-тій вулиці в пятницю в полудне. Демонстранти носили таблиці з написами проти переслідування комуністів німецьким урядом та з зазивом до католиків і жидів приличитися до протестів. Три демонстранти вдерлися на корабель та скинули німецький прапор у воду. Поліція арештувала багато демонстрантів. Корабель зпізнився з виїздом на пів години.

ЗАМІСЦЬ ВЯЗНИЦІ ДЕПОРТАЦІЯ.

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт звільнив з федеральних вязниць 151 вязнів з тим, що їх мається негайно депортувати до краю їх приналежности.

Є це люди, засуджені за менші злочини. 16 з них мають відставити до Китаю, 6 до Англії, 6 до Польщі, 5 до Німеччини, 5 до Ірляндії та по одному до ріжних інших країв.

ПІДМОРСЬКІ ТУНЕЛІ БІЛЯ ЦАРГОРОДУ.

Один німецький археольог відкрив на основі старинного рукопису чотири підморські тунелі, що під дном моря Мармара лучать азійську сторону Стамбула на віддаль 12—20 км. з островами: Порті Антігоні, Халькі і Прінкіпо. Вхід до тих тунелів знаходиться десь під руїнами старого византійського монастиря, де справді є підземелля, що мають кілька бічних відног.

ВИРАТУВАВ 10 ПОТОПАЮЧИХ ОСІБ.

На ріці Ред, при Ривер Парку у Винніпегу, де Джеймс Йонг має віднаймальню човнів, Доглес, Геріс винаймив човен і пустився з двома товаришами на ріку. Несподівано один з них, у купальнянім одягу, скочив з човна у воду. Човен перевернувся і в ріку попадали в повнім одінню Геріс і третій товариш, який поплив до берега. Геріс почав потопати і взивати помочі. Голос на березі почув Тейлор і поплив ратувати Геріса. Поринав три рази у воду, доки його зловив, майже на дні, за одяг і з цілою силою намагався вдержати його на поверхні води. Йонг, що обсервував з берега цю подію, підплив човном і їх остаточно виратував. За останніх кілька літ він виратував уже таким способом десять осіб від утоплення.

СОНЯШНЕ СВІТЛО НЕ ВСЮДИ ПОГУБНЕ.

Дослідники тропічних країв твердять, що в екваторіяльних територіях Африки сонце небезпечніше ніж у тих самих околицях Америки. В Америці в околицях Амазонки не тільки тубильці, але й Європейці можуть виходити на сонце, не наражуючись на небезпеки ультрафіолетевих проміннів сонця. Цю відмінність сили сонця завдячується повітрю. В Америці воно пересичене парою, а в Африці майже чисте.

ШКОЛА ЗІ СКЛА.

В Амстердамі є найцікавіша школа. Будинок зложений з чотирох поверхів, а мури школи зі скла. Ця школа так сконструована, що стелі можна відчиняти. На даху знаходиться гімнастична площа для 400 учнів. Кажуть, що учні, виховані в таких школах, дуже здібні і здорові. Педагоги студіюють модель цієї школи.

РОКОВИНИ СТАРОЇ КОРПОРАЦІЇ.

Одна з найстарших франкфуртських корпорацій, корпорація шевців, відсвяткувала цими днями 600-ліття свого існування. З цього приводу 6 найздібніших шевців майстрів зі своїми челядниками працювали 750 годин, щоб зробити величезний черевик 4.5 м. довжини, що його возили містом підчас походу корпорації.

ДАЛИ ДО ВИБОРУ.

Неодруженим робітникам, які є на допомозі міста Винніпегу, дали до вибору: або виїхати до таборів, або приняти роботу на фармі, або виїхати до дому, звідки приїхали. У всіх випадках вибору запомоги не достануть кошти переїзду. Провінціяльні манітобські табори мають 100 опорожнених місць, а всі інші 500.

РАДА ЛІГИ НАЦІЙ СКЛИКАНА

ЖЕНЕВА. — Макс Літвінов, як предсідник Ради Ліги Націй, скликав її членів на надзвичайне засідання для розгляду італійсько-етіопського спору. Кажуть, що засідання Ради буде дуже коротке. Є плян відложити полагодження справи аж до вересня. Тоді збереться повний збір Ліги. Тимчасом хочуть знайти способи недопустити до війни між Італією й Етіопією.

З Лондону наспіли вісти, що Англія й Франція придумали плян дати Італії якісь економічні уступки в Етіопії за згодою тамошнього уряду.

НАЦІСТАМ У НІМЕЧЧИНІ БРАК ДИСЦИПЛІНИ.

БЕРЛІН. — Нагінка на Жидів є вислідом недостачі дисципліни в націстичних колах. Це причина того замішання, що тепер запанувало в Німеччині. Побоюються, що може прийти до нової чистки серед націстів, як це сталося точно перед роком.

Державна поліція заборонила організацію ветеранів світової війни, „Штальгельм", у Східній Прусії. Таксамо появилася заборона для католицьких і протестантських молодечих організацій брати участь у спортових та громадських виступах і обмежити свою діяльність лише до чисто релігійних манїфестацій у церкві.

Ватикан прислав нову ноту з протестом проти нарушення конкордату через обмеження прав католиків у Німеччині.

СПІР МІЖ ПОЛЬЩЕЮ И ДАНЦІГОМ ЗАГОСТРЕНИЙ.

ДАНЦІГ. — Сенат вільного міста Данціґа не хоче повинуватися зарядженням польського міністерства в справі контролі мита та вживання польської валюти. На це польський уряд відповів у спеціяльній ноті, що управа Данціґа мусить безпроволочно повинуватися зарядженню польського міністра фінансів і віддати контролю над ввозженими до Польщі товарами польським урядовцям. На це дав відповідь данціґський сенат, що він не може підписати заєуду смерти для міста.

ПРОТИ ОБСТРУКЦІЇ В УГОРСЬКОМУ ПАРЛЯМЕНТІ.

БУДАПЕШТ. — Парлямент приняв закон, який виключає обструкцію. Дебата над якоюсь справою мусить бути покінчена того самого дня, коли розпічнеться.

БУРЕВІЇ В ГАЛИЧИНІ.

ЛЬВІВ. — Буревій, що перейшов над сяніцьким повітом, знищив у багатьох місцевостях збіжа на 100 відсотків, в інших на половину. В часі громовиці в Літині грім поразив 7 осіб. Другий буревій, що перейшов над Сяничччиною, понищив села, почынаючи від Риманова по східню границю повіту. Доми повалені в Сяноці, Небіщанах, Військім. Є також убиті й ранені.

Буревій над Сокільщиною заподіяв великі шкоди: зривав дахи з домів, виривав дерева з корінням. Громи запалювали будинки. Є також жертви в людях. Градова туча над Стрийщиною знищила збіжа на 50 відсотків, а в деяких місцях цілковито. В Турчанщині громи спричинили багато пожеж. Лиш одного дня згоріли пять домів у Боберці, Присклопі й Турочках. В часі буревію в Галичі грім ударив у хату Федя Воробчака. Господар убитий, родина приголомшена, а хата згоріла.

НІМЕЦЬКИЙ КОМУНІСТ ПРОТИ СОВЄТІВ.

БРІСЕЛЬ (Бельгія). — Вийшла книжка французькою мовою п. з. „Чому я залишив СССР", написана Німцем-комуністом, А. Рудольфом. Він побував майже три роки в Совєтах, але, як сам каже, „розчарований і зневочений покинув совєтський Союз при кінці грудня 1934 р. і вважає своїм обовязком сказати правду про Совєти всім, хто не вірить у брехливу пропаганду комуністів".

БОРОТЬБА ПРОТИ СОВЄТІВ НА БІЛОРУСІ.

МИНСЬК (Білорусь під Совєтами). — Комуністична „Звезда" в ч. 142. згадує кілька випадків спротиву білоруського населення проти совєтської влади. Тих, що чинно противляться режимови, називають „бандитами". „Звезда" дає наголовок: „Бандити у витебськім районі". Там сказано, що у витебському районі „зліквідували" банду, що від жовтня м. р. виконала цілу низку нападів на совєтські установи. Та „банда" ограбила минулого року крамницю мощанської кооперативи, при чім убила сторожа крамниці. В березні ц. р. банда ограбила крамницю селюцької кооперативи й убила сторожа Шапуру.

В селі Борисковичі, мозирського району, велася довший час боротьба за пасовисько між самостійними селянами Григорієм Кобзарем, Мироном Кобзарем і Максимом Шобою та колхозом. Селяни закидали, що колхоз забрав їм пасовисько, і тому пускали туди свої коні пастися. Коли тому спротивився колхозник Іван Шоба, вони його вбили, а самі сховалися в лісі, де мабуть прилучились до партизанського відділу білоруських селян.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з пятниці (з англійською частю):		Friday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$ 2.00	One year	$ 2.00
На пів року	$ 1.25	Six months	$ 1.25
В Джерзи Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ДЕРЖАВНИЦЬКА МАНІФЕСТАЦІЯ

Національні товариства Ню Йорку дали почин до влаштування в Ню Йорку дня 1-го вересня цього року **державницької маніфестації української іміґрації в Америці.**

Це, що маніфестація має відбутися в Ню Йорку, не може їй відобрати загального значіння для всеї еміґрації в Америці. Вона має відбутися в Ню Йорку, бо десь вона мусить відбутись, а в Ню Йорку для неї найкраще місце. Але значіння вона має для всеї еміґрації, бо нею вся еміґрація має заманіфестувати свої державницькі почування.

Треба нам тепер такої маніфестації з багатьох причин.

У широкому світі маємо прояви живого зацікавлення українською справою. Знає цілий світ, що скорше, чи пізніше українська справа стане до нового вирішення. Якби вибухла нова війна, то одним з перших і найважніших питань, що прийдуть до вирішення, буде питання України.

Знають про це вороги українського народу й уже заздалегідь приготовляються на цю евентуальність. Кождий з окупантів українських земель робить тепер заходи, щоб задержати, або навіть побільшити, своє посідання української території. Проти їх заходів треба поставити українську силу, яка має цілому світови заявити, що мира в Европі не буде так довго, поки всі українські землі не будуть під начальним, повним і нерозривним зарядом самого українського народу та вийшовшого з його волі українського уряду.

Знає це український нарід під кождою окупацією, але ніде він не може заявити виразно цеї своєї волі. Цю волю заявити може українська еміґрація, а саме еміґрація в Америці краще, як деинде.

На українських землях діються тепер іще події, якими окупанти хочуть доказати перед світом, що український народ під їх владою годиться навіки оставатись під цею владою. Щоб ці події, викликані нашими ворогами, такого враження перед світом не набрали, треба українській еміґрації сказати своє тверде рішуче слово.

Нема сумніву, що державницька маніфестація буде коштувати нас трохи гроша й трудів, але ці кошти й труди придадуться нам самим, бо вони краще зціплять нас самих та причиняться до того, що на випадок нової війни українська іміґрація відограє в подіях таку ролю, яка їй її числом, багатством та обставинами життя справді належиться. Тому не тільки околиця Ню Йорку, але й уся еміґрація в Америці зробить багато для української справи, як причиниться до успіху **державницької маніфестації української іміґрації в Америці** дня 1-го вересня ц. р.

Е. Онацький.

КАРДУЧІ ЯК ПОПЕРЕДНИК ФАШИЗМУ

Мою статтю про „Вагу традицій у політичному й національному житті", видрукувану свого часу в „Свободі", „Новому Шляху" й „Самостійній Думці", я закінчив фразою:

„Ти існуєш, бо перед тобою існували твої попередники; будь їм вдячний".

В тій статті я вказував, що „московські большевики чудово розуміють творчу розгонову силу, що її залишають по собі у витворених ними традиціях великі люди, і тому, не вважаючи на цілком суперечні їх ідеалам і жаданням національні мотиви творчости Шевченка, намагаються всіляко запрягти їх до **свого** воза, навіть фальшуючи та підробляючи тексти його творів та намагаючися витерти з памяти українських молодих поколінь ті тексти, що не відповідають московським цілям. Те саме починають вони робити і з Грушевським. У нас — цілком навпаки! За кілька антикатолицьких віршів та не дуже побожних виразів наші архикатолики радо викреслилиб Шевченка і Франка з української літератури та віддалиб їх память анатемі, а інші те саме зробили би з Драгомановом, а почасти і з Грушевським".

Погляньмо, як шанують „попередників" італійські фашисти.

Дня 27. липня 1935 року буде сто років від дня народження великого італійського поета, ноблівського лавреата, Джозуе Кардучія. Його вплив на сучасників був безмежний; його авторитет не знав суперників і його могутня особистість відсувала на другий плян навіть таких поетів і письменників, як Верґа і Фоґацаро, ґраф Ґоцано, Д'Анунціо і Пасколі. З ним можна було не погоджуватися, навіть повставати проти нього, намагаючись висунути інші форми мистецтва (Кардучі був переконаним клясиком), але кожний мусів рахуватися з думкою й творчістю Кардучія. „Полумя, яким горю, співав Д'Анунціо, він у мені розпалив". І те саме міг сказати про себе Пасколі й інші. „З його смертю (16. лютого 1907 року) ніби загас", як пише Ромео Річі („Ля Стірпе, 1935, IV.) „величезний осередок світла й літературної енерґії, що його не було ким заступити. Помер диктатор, і його спадок мусіли поділити між собою поети менших розмірів".

Але життя повне контрастів, припливів і відпливів. акції й реакції. Зі смертю „диктатора", що за життя панував нероздільно, піднесли голову всі ті, що раніше перед ним плазували, затаївши ненависть у серці. Почалася „переоцінка цінностей", почалось таке типове для дрібних душ **вимащування болотом колишнього** бога, відповідно до московської формули:

„Я сжеґ все, чему поклонялся,
Поклонился всему, что сжиґал".

„Років двацять три тому — пригадує тепер на сторінках „Джорнале Д'Італія" академік Еторе Романьолі — кілька інтеліґентів, які отсе недавно, під маскою чи під маску, повели були під проводом відомого фільософа (Бенедето Кроче. — Е. О.) війну проти фашизму, вирушили були в похід „у великому стилю" проти слави Кардучія, який помер перед кількома роками. І ніхто тоді не повстав у його обороні. Ніхто! Ані один з його улюблених і виплеканих ним учнів. Хай же буде тепер дозволено мені пригадати, що тоді тільки я, хоч і не був ніколи його учнем, ані навіть ніколи його не бачив зблизька, повстав і повів в обороні поета, яким я захоплювався і якого глибоко шанував, довгу поле́міку, що прикесла мені багато неприємностей і переслідувань, які почасти ще й досі не скінчилися".

Але ось в обороні Кардучія забирає голос сам Мусоліні. „Кардучі — проголошує він безапеляційно — наш великий поет".

Впродовж цілого 1935 року по всій Італії мають влаштовувати святочні академії на честь покійного поета, щоби вшанувати відповідно його память та призначити в національному пантеоні належне йому місце. Сформувався спеціяльний комітет під головуванням Луїджія Федерцонія, президента сенату, для видання його творів. Це національне видання має складатися з 25 томів творів і з 15 томів ріжних додатків, другорядних варіянтів, тощо. Вже вийшли чотири перші томи творів цього нового видання.

Для людей, що люблять задивлятися в дрібниці і по за собою не вбачають головного; для людей, що завжди шукають відмінностей і ніколи не помічають спільної основи; для людей, що поза деревами не вміють побачити лісу, проголошення Кардучія „попередником фашизму" і ставлення йому вівтарів саме з боку фашистівських провідників видається мало не блюзнірством. Кардучі і фашизм — кажуть вони — що за абсурдне ототожнення?! Та чи ви не знаєте, — галасують вони — що Кардучі був радикалом і антиклерикалом, співав „гимни Сатані", як головному рушієви поступу, тоді, як фашизм проголосив католицтво національною релігією, пактує з Ватиканом і заперечує доґму постійного й конечного поступу?! Хіба ви не знаєте, — натискають вони далі — що Кардучі був масоном і, значить, інтернаціоналістом, демократом, пацифістом і лібералом, і навіть одну зі своїх доньок назвав „Ліберта", що значить „Свобода", тоді, як фашизм переслідує масонів, позакривав усі масонські льожі (яка шкода, що Кардучі не дожив до цих часів! Певно і йому прийшлось би закоштувати рицини! — підпускають вони сарказму), виховує італійську молодь на мілітаристів і ставить „свободу" під усілякі обмеження. Що може бути спільного між Кардучієм і фашизмом?!

Але фашисти спокійно відповідають: спільне між нами є те, що найдорожче: безмежна любов до Італії і безкорисний героїчний культ Батьківщини.

„Демократ? Републиканець? Антиклерикал? Масон? — питається один з поважніших фашистівських публіцистів в римському „Месаджеро". Ніхто цього не заперечує! Кардучі був людиною свого часу. Але він завжди і поперед усього був Італійцем. Він завжди горів понад усе полумям національної пристрасти, горів любовою до Батьківщини, такою палкою, що Італія була у нього завжди понад усе і поперед усього, навіть понад поезію. Так, він був републиканцем, демократом, антиклерикалом і масоном, бо вбачав у відповідних ідеольоґіях силу, придатну для служби національній справі; бо в фільософії XVIII. ст. і в Енциклопедії та в ідеях французької революції вбачав він добру зброю проти папства, що було тоді вороже ідеї єдности (ми кажемо тепер: соборности. — Е. О.) італійських земель і вносило розклад у моральний і політичний лад відродженої Італії; вбачав добру зброю для знищення леґітимізму, який посилався на самого Бога та на церкву і не давав можливости спокійно працювати над національною розбудовою; але він ніколи не приносив в жертву ані републиканству, ані демократизмови, ані масонству, в ніякім моменті свого життя, того єдиного ідеалу, задля котрого тільки й уважав вартим жити, себто ідеалу великої Батьківщини. І коли інтереси партійні, ґрупові чи сектярські знаходилися в суперечности з національними інтересами, він ніколи ні на хвилину не вагався повставати проти тих партикулярних інтересів. Так прийшов момент, що він побачив себе примушеним здушити в собі републиканські ідеї, виплекані в культі Маціния, і пристати до монархії, що єдина могла тоді заґарантувати національну єдність, свободу і порядок. „Република?" — писав він. „Република в Італії означає републики. А републики означають внутрішню кволість і громадянські війни, залежність від закордону і чужинецьку ґеґемонію".

(Далі буде).

О. С.

ПО ПОХИЛІЙ ПЛОЩИНІ

Питаються: чи скоро наступить кінець большевизмови?

Найвірніша відповідь булаб: він уже наступає!

Що таке большевизм? Це, насамперед, певний комплекс ідей. Подруге, це яскрава револю́ція проти „старого ладу". Потретє, це окрема раса людей, варварів, але ідейних, які вогнем і мечем насаджують свою „правду" в світі.

Поволі всі три чинники, з яких складалася большевицька революція, нівечилися, розкладались і гинули.

Передусім вивітрила і згинула **ідея рівности.** Властиво від моменту вивлащення великої посілости ця ідея, здійснена, стратила як боєве гасло цілий свій зміст. Їй на зміну прийшло гасло „боротьби з кулацтвом". Тепер жеж, коли все населення СССР обернулося в стадо „рівноправних" рабів, самі большевики перелякалися доконаної „роботи". На селі зачався поворот до „артєлей", і сама партія почала сміятися з „уравніловки". В розбитім на нові кляси советськім суспільстві ідея рівности обернулася в нівець.

Дістала в лоб і друга ідея: світова революція. І про неї вже лише в свята бомкають „вожді пролетаріята", а в будні братаються з Лявалями, Бенешами, Беками, Тітулєсками й іншими представниками „світової буржуазії". „Соціялізм в одній країні"? І ця ідея по очевиднім фяску „пятилєток" умерла в советськім життю — разом з ідеєю безклясової суспільности. Цілий комплекс ідей комуністичної революції відцвив, виполовів, заснітився...

Подруге, не було вже проти кого воювати большевизмови. Не стало шляхти, ні буржуазії, ні царату. Кого можна ще загріти старими большевицькими гаслами? Проти якого ворога? Проти яких посідаючих кляс? Не лише тому відцвили большевицькі ідеї, що розклалися в середині, а й тому, що не було проти кого їм ділати.

А нарешті виродилася й та раса, те большевицьке „племя", що несло ті ідеї і що валило „старий лад". Колись партія була ідейною ґрупою, ґрупою боєвою. Тепер ця ґрупа морально розкладається. Їй нема на кім приміняти своєї жадоби боротьби. Від людей, що звикли ломити, валити, різати і нищити, вимагається тепер талантів будівничого. Кремль вимагає: поперше, вміння торгувати й адмініструвати замісць битися; подруге, компромісу замісць 100-процентової комуністичної ідейности. Вимагає: спеців, техніків, господарів, дипльоматів у рукавичках, вояків і передусім бюрократів, що коряться не голосови партійного сумління, а приказови Кремля. На місце партії, ідейної ґрупи вимагається бездушного урядничого (хоч і червоного) апарату. Ідейників постріляно, або вони самі постріляли́ся. Їх місця довкола старих лаштунків зайняли карієровичі і Сталінові попихачі.

Розклалася стара ідея, розклалася ґрупа, що її несла. А за всім тим стає грізне питання: чи на те, щоби будувати промисл і артєлі, самолетні тенки, в розмірах і якости, що далеко уступають розмірам і якости Европи — варт було робити революцію і насаджувати нікому непотрібну большевицьку ідею? Большевизм уже вмер. Лишився лише шильд. Історія жде на того, хто викине на смітник і цей шильд.

Пяний.

Жінка: Чоловіче, бійся Бога, а ти знов з коршми пяний ідеш?

Чоловік: Якаж ти, жінко, дивна! Чиж ти хочеш, щоб я до коршми пяний ішов?

УЛАС САМЧУК.

ВОЛИНЬ

Роман-хроніка у 3-ох частинах.

Частина І.

КУДИ ТЕЧЕ ТА РІЧКА?

7)

— Дай-бо здоровля! — автоматично відповідає Матвій і побачив на своїм полі Григорчука. Миттю шибнула у Матвія певна думка: — ага. Приходить за поле балакати, а робить вигляд, що тільки оглянути прийшов. Григорчукові хотілося, щоб Матвій купив його поле з таких причин: по перше, може йому цінюю краще солити, ніж кому іншому, бо „цеж під порогом". По друге, „краще мати діло з порядним господарем, бо той і слово здержить і грошей, хоч може готових і не має, то швидше роздобуде. Бо йому й у банку, й у жида. Куди не кинеться, скорше ніж другим дадуть".

Приходом Григорчука Матвій зрадів, але „при таких оказіях чоловік має степень свою знати та бути чуйним". Він сам було нераз збірався скочити до Григорчука та не знав, як його краще того... А тут нагода сама допомагає.

Обидва зустрілись заклопотано, руку один другому подали і байдуже по жидівськи потиснули та почали, як то, мовляв, з погоди... „аж виподилось, а тож таке лило", при чому Матвій не забув заявити, що у нього „геть чисто пшениця у копах замокла і поросла. Хоч бери тай на гній викидай. А цеж уся цьогорічна надія була. Скрутно цей рік прийдеться. О, скрутно".

— Що скрутно, то скрутно. Але якось то Бог дасть — завертає назад Григорчук... Воно те саме в цілій окрузі, куди не глянь. Шкоди ті сльоти „дівствітельно" наробили. Геть аж шапки в півкопах позеленіли. В самого мене пятнадцять кіп, як золото, пшениці... ну просто можна рахувати зігнило. А дивно, чому отой Сидір отам свого вівса не забере? Чи то він хоче його вже разом розкидати замісць паренини, заорати та пшеницю сіяти?

— Хо-хо-хо!... Мабуть. — Обидва коротко засміялись...

— Проходжу ото коло вашого саду і просто мене аж оскома бере... — починає Григорчук. (А цеж Матвієва слаба струна — садок. Ніби знає...) От-то садочок. Ну, я вам скажу. За пару років ви багач...

Дерева, обсипані соковитими яблучками, струнко рядочками чотири сяжні одно від другого, біжать з низу, від копустника догори, мало Харитонового рівчака не сягають.

— По десять років мають оті... — похвалився Матвій.

— Дивна тут під садок земелька. Підсоння — зауважив Грогорчук.

— А як виробиш та погноїш, то росте нічого — змягчував вартість земельки делікатний Матвій.

— Пшеничка, знаєте, тут як радить. Ох, як тут пшеничка родить. Повірите чи ні, а оця моя десятина (тут є ще кілька сяжнів лишних отамте коло Харитонового рівчака заглубисько, але то не рахується) їй-бо, вона... виж самі бачили двадцять кіп пшениці дала. А яке зерно. Змокло... Ото-то тільки...

— Но ви і гною туди вперли — не здавався Матвій.

— Зайво було. Я сам не розрахував. Вилягла всеодно, а яка з поляглиці „польза". Я вам кажу, немає кращої по моему землі, як тут. Оця мастка глинковатка... Проти сонця. Це перва земля на пшеницю... Коли я був у москалах, то стояли ми над Волгою в казармах. В Саратовській це було ґубернії. Там також дуже на пшеницю зручна земля. Але то вже відомо кацапське оброблення. Вийде ото з тим гаком, отою западенною, як вони кажуть, сохою. Покопирсає... Тьху! Стид — не робота. До того там оті суші. Страшні суші. А „почва" знаєте не видержує суші. Твердіє, репає... Ото, знаєте, часом такі рівчаки порепають, що ой...

Це все оповідає Григорчук, коли обидва господарі ліньки, переступаючи ступ за ступом, йдуть до хати. Зайшли.

У хаті Хведот наробив тараму. Повитягав усякої всячини на середину хати, понаставляв стільців, витягнув батькову шевську скриньку (бо Матвій і шевство знав. „Отак для своєї потреби"), наніс полін дров і якусь, видно, фортецю будував.

Чоловіки переполохали його і він, чим дужч покинувши усе — як стій, попер на піч й заліз у сам куток. Всі його причандали так і валяються серед хати.

— Отой шибеник... каже Матвій, пряталочи усе на своє місце... Баба моя пішла до Дерманя, то ось як бачите...

— А то звісно дітвора — байдуже, сідаючи й оглядаючи, скоріше стелю ніж долівку, — каже Григорчук. — Добру маєте хату... Но пощо ви ото такі малі віконечка зробили?

— Ах, знаєте. Мене це завше непокоїть. Вікна дійсно замалі. Поласував ото, що пару карбованців дешевше обійдеться. Шваґер мій на залізній дорозі служить, а коли я будувавсь, то воно відомо. Знаєте, якто та кожда копійка дорога. А він одного разу каже: „Знаєте. Я маю готові, вирізані тахлі. Малі тільки". Подумав я та й люди пораялй. Візьміть, кажуть. Що що малі. І нічого не коштує, і в зимі при менших вікнах воздух у хаті не так стигне. Тепер ось каюсь... Є каяття, та нема вороття. Переробив би, але немає поки „средств" на це... На все потрібні „средства".

Спрятавши все, що було посеред хати, Матвій присів і, заложивши ногу на ногу, продовжує...

— До того думаю, що я тут довго не втримаюсь...

Григорчук, що саме кесета з тютюном в руках наминав, щоб закурити, гостро і швидко кинув на Матвія оком...

— Не курите? — сказав зовсім не те, що хотів, бож знають усі, що Матвій ані не пе, ані не курить...

— Ні, цього не вживаю... — і відмахнувся рукою.

— Щасливий ви, Матвію, чоловік. Те куриво, то марнотратство. Пачка „коришків" отої от поганої „рибки" три копійки, а тут сюди-туди й нема.

Скрутив цигарку, викресав огню кресалом кремяним з вареною губкою і закурив. Хведот дивиться з печі, заздрить та дивується. Йомуб собі хотілося, щоб з рота й з носа (особливо з носа) куривсь димок.

— Так як то ото кажете? — ніби ненароком згадавши щось, питає Григорчук. — Не вдержитесь? А тож чому? Садок жеж ваш...

—Щож, знаюте, по тому садку, коли діти ростуть і потрібують ґрунту. Що вони з тим садком почнуть? Земліж, ви знаєте, все меншає і меншає у нашій околиці, а людиська множаться. Ось гляньте ви на цю Лебедщину. Ще пять років назад... Один ліс та ліс... А що тепер? Там он Мартин засів. А Трихонові сини, як підростуть, то де дінуться? Куди підуть? Сюди. Має ось оце у мене під вікном дві з половиною десятини і вже одного примостить. І вже матимемо сусіда. Ну, а скажіть? Де тої землі діти наших дітей візьмуть? Ще, скажете, клапоть того Заставя є... Що, знаєте, по тім... Я думаю...

— Воно так-то-так... — перебиває Григорчук. — Та що подіяти? От ми лебедці... Мусілиж ми викупити нашу панську землю...

— Та я нічого не кажу...

— Чекайтено... Бо не хватає справді місця. На днях якось... Не памятаю... Позавчора, чи то в четвер, вилічували ми з сусідом Хвещиним Паньком, скільки у нашому селі є повних ґрунтів. І що ви думаєте? З сорока наших господарів щось трьох чи чотирьох мають. А то вся решта отак: вісім, сім, шість, пять... а найбільше по дві, по дві з половиною десятин... А не купиш, не матимеш. Купляй, поки купляться і що купляється. Тото, — і чвиркнув крізь зуби просто на долівку.

— Ех, каже Матвій. Вам трапилась дурничка — отой ліс та млин. Той один ліс виплатить вашим лебедцям ціле „іменіє". А млин. Скільки платить вам Волько оренди?...

— Двісті на рік... Але хіба від нього видереш ті гроші разом? Отак тоді тицьне, тоді тицьне... І чорт тим грошам знає лік... Ще колиб то не був млин громадський. Ато звісно як. Кому там на тому так залежить? Волько підюжує кращих господарів, щоб вони не впоминалися оренди, а решта, знаєте... Що їм на тому вигорить?... Плюне та й піде...

— Но. З цим можна порадити. Я не йму віри, щоб один жидок водив за ніс цілу громаду. Ви тільки до нього візьміться. Двісті рублів що року дасть громаді десятину поля...

(Далі буде).

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

СИМВОЛ ВЕЛИКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ.

На конвенції організації „Вудмен оф де Ворлд" у Ню Порку виступала Каміля Келі, судя суду для малолітніх у Мемфисі, в стейті Тенесі.

Вона була суддею 15 літ. Судила за той час коло 35,000 справ. „Я маю стільки віку, що я бачила, як змінилася ціла духова мапа світа", говорила вона.

І справді, чи можна знайти більше вимовний символ великого перевороту в людській психольоґії, як отся жінка на становищі судді? Адже ще й нині міліони людей думають за німецьким цісарем Вільгельмом Другим, що місце жінки в кухні, церкві й коло дітей.

РЕВОЛЮЦІЙНЕ СТАНОВИЩЕ ЖІНКИ - СУДДІ.

У своїй промові пані Каміля Келі осуджувала американські суди за судження дітей.

Коли перед суддею стане дитина, то суддя старається якнайскорше справу вирішити, не постаравшися зовсім зрозуміти душу дитини та вгадати причини її незаконного поступку.

„Я памятаю часи, коли, як ви мали ревматизм, лікар автоматично говорив вам зажити якоїсь медицини. Як ви маєте ревматизм нині, він екзамінує вас, щоби відкрити, що його спричинює, а потім радить вам те, що відповідне у вашім випадку.

„Як суддя почує, що хлопчина вкрав автомобіль, та автоматично засудить хлопця на пять літ тюрми, то такий суддя поступає назад".

Словом, як говорила суддя Келі, американські суди підходять до справи людської поведінки „зі злого місця", що, очевидно, є такий поважний закид, якби господареви закинув, що він заходиться доїти корову зі злого кінця.

ПОСТУП НАПЕРЕД.

У чому суддя Келі видить поступ судів уперед?

Відповідаючи на це питання, суддя Келі прирівнювала далі судейську діяльність з лікарською, кажучи: „Ми повинні вживати на злочини медицини, що запобігає злочинам, так, як ми вживаємо в недугах тіла засобів, що не дають недузі розвиватися. Нам треба зрозуміти, що поведінка людини в кожнім випадку інакша, себто викликана іншими причинами".

Значиться, як перед суддею стане хлопчина, що вкрав автомобіль, то з того, що він украв автомобіль, як інший хлопець, ще не значить, що він такий, як інший хлопець, що він з тої самої причини вкрав автомобіль, що він заслугує на таку саму кару, як тамтой. В кождім індивідуальнім випадку треба шукати причин, які хлопця штовхнули на дорогу злочину.

Як у медицині, так і в суді, фунт запобіження варта десять фунтів медицини.

ЗРОЗУМІННЯ И ПОЧУВАННЯ.

Лиш таке зрозуміння малого злочинця як людини дає судді певність, що він потрафить розглянути справу „не без чуття, але без того мягкого, слізного, глупого сентименту, що пестить злочинців".

Треба на це справжнього розуміння людської душі. Суддя Келі підкреслила це „справжнє зрозуміння душі", бо, мовляв, хто тільки дещо вкусить та до того ще не пережує, то від цього тільки дістане умової нестравности.

Дуже добре названо цю так звану сиромудрість людей, які, полизавши трошки якоїсь науки, думають, що вони вже все знають. Ця зарозумілість це тільки признака духової нестравности.

До цього можна ще додати, яка це важна справа, щоби людина діставала справжню духову поживу, а не привикала пхати в свій мозок усе, що попаде, за старою засадою, якої держаться невибагливі люди: Чи в смак, чи не в смак, щоби кишка як кімак.

ТРЕТІЙ БІК МОСКОВСЬКОЇ ПОЛІТИКИ

Якось так склалося в пресі враження, що все розглядають лише дві сторони теперішньої московської політики. Розглядають московську політику в бік Заходу, себто Европи, і в бік Далекого Сходу, себто Японії. Коли Москва відвертається від Заходу, то значить, що вона занята на Сході і знайшла на Заході відповідне забезпечення. Коли ж повертається лицем до Заходу, то значить, що скріпилась на Сході. Тимчасом дуже мало уваги звертається ще й на третій бік московської політики, на внутрішній, який чи не найбільше впливає на всі совєтські загранично-політичні потягнення, зглядно на теперішню московську загранично - політичну активність. Той внутрішній бік московської політики творить сільсько-господарська колєктивізація з усіми її наслідками, національні проблєми внутрі московської імперії, величезне озброєння, нові політичні течії серед московського громадянства і вкінці світова революція як засіб імперіялістичного поширення московської імперії.

Найбільше впадає чужині в очі московське зброєння. Зброєння впливає дуже значно на перебіг усіх загранично-політичних переговорів. Є факт, що Москва робить усе можливе, щоб лише добре вишколити армію та підготовити населення до будучої війни. Увесь край засіяний численними арсеналами та збройними заводами, які працюють повною парою виключно для армії, а попри границі порозбудовувано ряди укріплень і посаджено в них відповідні ґарнізони. Армія як така не терпить від усяких політичних і господарських експериментів, а остається армією таксамо, як було і давніше. Московська армія щодо чисельности є найбільша в світі, але у всіх є сумніви, чи вона є зовсім сполеглива на випадок війни. Вона складається на 50% з селянства і на 40% з робітництва; решту займають комуністи. На випадок війни робітники будуть потрібні при фабрикації зброї і стрілива, отже вони не зможуть брати безпосередньої участи в війні. Перевага буде по стороні селянства. Крім того треба узгляднити ще й національний склад. Бо коли за старих часів московська армія була майже однородна, себто складалася в більшости з Москалів та Українців, бо всі інші народности московської імперії були вільні від обовязкової військової служби, то тепер заведено обовязкову військову службу для всіх. Селянство як таке найбільше зацікавлене в розвязці аґрарного питання, так, як цього воно собі бажає. Колєктивізація йому не бажана. Коли воно тепер не може дійти до ладу з тою справою, то буде старатись вирішити його в армії в часі війни. Це є один з чинників, що заставляє всіх ставитись обережно до сполегливости московської армії.

Другим таким чинником є насильна колєктивізація сільського господарства і її наслідки як під оглядом матеріяльним так і національним. Фактом є, що від часу введення колєктивізації найурожайніші области московської імперії терплять дуже через хронічний холод. Голодові катастрофи в 18 році панування комуністичного режиму виставляють тому режимові не дуже то добре свідоцтво. Подекуди голод так винищив цілі обшари землі, що треба буде довгого часу, щоб їх відбудовано та приведено до ладу навіть тоді, якби впав комуністичний режім. Всі знавці життя в Совєтах є тої думки, що голод буде і далі повторюватися щорічно в менших чи більших розмірах. Одначе і ці голодові катастрофи виконують для Москви певну політичну роботу. Вони повстають усе там, де населення не московське, в першу чергу на Україні, а далі на Кавказі та над Волгою і на Білорусі. В московських районах голоду не бувало, хоч вони не такі то вже багаті на хліб. Московські райони прогодовуються хлібом, зібраним у районах немосковських. Експедиції, які висилається з центру для збирання хліба, все почувають себе як у ворожому краю в війні, і тому поводяться з населенням як з ворогами. Населення в більшости немосковське. Ось той факт, що хліб забирають чужі пришельці, а місцеве населення вимирає з голоду, посилює конфлікт між Москвою і немосковськими країнами. Такі московські експедиції чи то прийшлі чи з місцевого московського населення господарять безжалісно, так, що проти того приходиться виступати місцевим комуністам не-Москалям. Правда, всі такі виступи Москва безжалісно здушує в зародку, маючи готовий для цього апарат, але це не означає, що вона їх цілком винищує. Під тим оглядом найбільше страждає Україна. Московські експедиції повистрілювали всю українську провідну націоналістичну верству та позасилали націоналістів на далеку північ і тим на деякий час відвернули від Москви небезпеку активних виступів, а голод використали як інструмент національної політики для фізичного знищення народу. Тим способом не доходить вона до ладу просто тому, що націоналізм жевріє далі під поверхнею так, як вогонь у попелі, підживляючись овочами московської аґрарної політики. Націоналістичні настрої дадуть себе міцно відчути в часі війни, де вони будуть вирішувати не лише важне для них аґрарне питання, а й питання національної свободи.

Дуже важним чинником у московських зовнішньо-політичних потягненнях є факт, що націоналістичні і фашистівські рухи з Европи ділають у дуже високім ступні на населення московської імперії, а особливо на молоду ґенерацію, яка за московськими обрахунками мала стати основою будучого комуністичного раю. Та молода ґенерація особливо невдоволена з політичних потягнень Москви в останніх часах. Найперше навязання звязку з „гнилим заходом", як з рівнорядним чинником, опісля вступлення до Союзу Націй, а ще дальше жебрання допомоги того світа, який от малощо не стояв на передодні комуністичної революції. Все це викликало значний конфлікт між партією, молодою ґенерацією й експонентом тої політики: комісаріятом заграничних справ. Другою причиною невдоволення молоді є гірші як лихі висліди господарювання пятилітками і недостача необхідних для життя середників. Поволі всі приходять до свідомости, що робітництво по інших країнах краще живе, ніж у самій робітничій державі в Совєтах. Ця обставина доливає оливи до вогню. Особливо це помічається в полудневих частинах московської імперії, себто на Україні і на Кавказі, де всетаки є ще живий звязок з зовнішнім світом, бо країни ці притикають до Чорного моря, на якому йде значний торговельний рух пароплавами. Особливо живі симпатії в надморських районах має Муссоліні і фашизм і якраз це й стало причиною певного охолодження між Римом і Москвою, хоч про це офіціяльно ніхто не говорить. Другим таким чинником, що викликує симпатії в молодої ґенерації, є німецький націонал-соціялізм, якого поява вдарила по Москві значно сильніше ніж поява фашизму. Націонал-соціялізм відсунув здійснення плянів всесвітньої комуністичної революції на дуже довгий протяг часу, якщо не раз на все. Політично беручи, націонал-соціялізм є смертельним ворогом комунізму і Москви, бо він повстав у центрі Европи, яка вже майже була готова до пролєтарської революції, як це твердили в Москві. Фашизм лежить трохи оподалік і тому ділає лише на частини імперії, з якими він стоїть у безпосередньому звязку.

Загранична політика звернена тому в першу чергу проти націонал-соціялізму як смертельного ворога. Для улекшення приєднання собі союзників відіграє Москва комедію еволюції большевизму в напрямі демократизації внутрішніх відносин та повороту до національних форм життя, а це все в формі заведення тайного голосування, наділення повними правами досі безправних людей, розвязання „меча світової революції" ҐПУ і т. п. Зовнішньо-політично страхають світ німецько-польсько-японським союзом, хоч рівночасно здають собі з того справу, що японські інтереси більше сконцентровані в Китаю, як на Сибірі, що Польща має досить турбот з тими Українцями, яких дістала в ризькому договорі і досі не годна їх проковтнути, та що вона не хоче створення Української Держави, бо знає, що така держава чи тепер чи пізніше посягне по українські землі під Польщею, та вкінці що Німеччина не може практично вести війни з Совєтами, не маючи спільних границь до цього. Таким застрашуванням осягнено признання Совєтів Америкою та союз з Францією, як теж добуто значні впливи на малі середньо-европейські і балтійські держави, що силою обставин ненавидять Німців і наслідком того йдуть на всякі большевицькі комбінації. З другого боку потурання европейських держав полягає в тому, що Франція й з чортом получиться, щоб лиш досягнути сякої-такої забезпеки; Італія не бажає собі, щоб Москва мішала її пляни в Африці та в середній Европі і на Балкані з виглядами посягнути колись і на Малу Азію. Англії не дуже приємний наступ Японії на побережа Тихого океану, а всі вони на Москву дивляться як на країну, що залишила свої пляни світової революції як знаряддя питомого московського імперіялізму. А тимчасом комінтерн працює куди основніше, як давніше, маючи вже відповідну практику. Він перекинувся тепер до роботи в Америку і Канаду, щоб звідтіля зашахувати Европу, що попала в сіти націоналізму, а з другого боку в самій Европі всякими способами форсує війну, щоб лише самому в ній участи не брати, а вскочити лише тоді, як після війни прийде до революції.

Ось так виглядає нинішня московська політика з третього боку, з внутрішньо-політичного. І цей бік тієї політики є куди більш міродатний у всіх московських потягненнях, ніж усі зовнішні небезпеки, які нині є нереальними, тому, що ввесь світ боїться якоїнебудь воєнної завірюхи, знаючи, що добра з того не буде для нікого, за винятком хіба Москви. — (УП, Берлін).

Василь Софронів.

КАНОНІЧНА ВІЗИТАЦІЯ

(З вакаційних вражінь).

В отця Зунка на приходстві — рух. Єпископ з Перемишля обїжджає тіснянський деканат. У вівторок буде у Ветлині, а ще нічого не приладжено. Церковний комітет і ціла громада на ногах. Направляють будинки приходства, мастять, білять, ставлять паркани, зводять триюмфальні брами.

Син дяка повирисовував власного помислу написи на таблицях і прикрасив їх візерунками. Над дверми приходства видніє:

„Витай нам Архиєрею, для Тебе бється те серденько священиче". Намальована мітра, а під нею серце з хрестиком на вершку.

Споро часу заняло писання привітів. Отець Зунко всю фантазію вичерпав. Вечором приходять ґазди і діти на пробу. Найгірше з тим словом „Преосвященний". Завжди виходить у ґаздів „Пересвященний" або „Первосвященний".

— Повторяйте за мною: Прео-священний — навчає отець Зунко.

— Ба, я-ж повідам: Первосвященний...

Як усі вже відійдуть, тоді сам отець Зунко сідає за стіл і зубрить свою промову та проповідь, яку має виголосити у церкві при Владиці. Повиписував собі її на карточках, і стиснувши голову долонями, перечитує їх безконечні числа разів:

„Ось минуло 35 літ..."

Справді 53 літ минуло, як у далекім гірськім тіснянськім деканаті була остання канонічна візитація.

У кухні своя жура. Господиня Марися (у канонічнім віці!) переглядає скупі запаси целебської комори, студіює куховарську книжку і журиться, що зварити Владиці в середу на обід, бож то піст, а ярини в горах іще ніде дістати не можна. Уся надія на мене та на мою рибацьку штуку. Мають бути пструги мариновані, пструги в майонезі, пструги печені і пструги таки так. Тим то я від ранку до пізного вечора броджу понад Ветлинку і махаю вудкою як ціпом. Що пструг — то на душі лекше. У ліс по суниці пішла ціла експедиція дітей. Того дня від 9-тої години ранку бандерія зі сто коней, закосичених у жовто-блакитні стрічки, гарцює по оболоню перед приходством. Кожний кіннотчик у білій полотняній одежі, з прапорцем у руці і вогнем в оці. Худі, гірські коники іскри копитами крешуть. Колишній австрійський „штандовий" капраль від уланів як вріс у свого буланого й у свої стремена із посторонків. У руці великий жовто-блакитний прапор, а голос як у полководця:

— Кіннота, на мій приказ, кольона вправо... — Гарцює перед лавою, наказує, картає.

Коло першої години, у саму полудневу пору останній перегляд у кольоні. Напереді сиві коні, потім гніді, потім карі. Усе в порядку. Руш!

Затупотіли копита по камінистій, розпеченій дорозі. Чвірка за чвіркою їдуть білі їздці із прапорцями. Напереді командант дає останні накази. Загорнулись у тумани куряви і поплили. Як візія минулого.

Нагадалося:

...Військо їде, хоруговки мають...

Щось стиснуло за серце, за горло.

Поїхали.

— Де промова? Мариська, де поділася моя промова? Шукайте промови!

Отець Зунко виходить зі себе. Десь підчас порядкування затратилися карточки з його промовою, а тут Владика вже на краю села, вже дзвони на дзвіниці грають. Все в хаті йде жужмом, у переверти. Нарешті під стиртою старих ґазет знаходиться затрачена промова.

При першій триюмфальній брамі зібралося ціле село. Там, де дорога пробігла міст понад Ветлинкою і через горб білою змійкою всувається поміж хати „старого села", показалася хмара куряви. З куряви виринули голови коней і постаті їздців.

— Їдуть! Їдуть!

В середині походу, окружена з усіх боків кінним почотом, сповита туманами пилюги, котиться поволі бричка з Владикою і його почот. З брички висідає висока, достойна постать у фіолетній мантії.

— Високодостойний Первосвященний — почав солтис свій привіт від громади, але зміркував, що це не так, як його вчили, і завернувся:

— Високодостойний Пересвященний...

Тупнув ногою і ще раз:

— Високодостойний Преждеосвященний Владико!... — Ще хвилину подумав, потім зрезиґновано здвигнув раменами на знак, що це дивненьке слово сидить йому на кінці язика, але трудно його вимовити, і хутко передав хліб та сіль Владиці, а сам зробив місце дякови.

І дякови не пішло ліпше. Зі зворушення затявся після першого речення, закліпав очима, підтягнув кілька разів носом і почав хлипати устами, якби хотів у повітрі зловити те слово, якого йому бракувало... На щастя за плечима стояв уже отець Зунко в ролі суфлера і оба щасливо довели привіт до кінця.

Зате голова аматорського гуртка, який витав Владику від читальні і кооперативи, дав цілу театральну виставу. Був одягнений у сині шаравари і козацьку шапку з довгим червоним шликом і говорив з патосом, широко розмахуючи руками, як на сцені. Тільки перешкаджали йому трохи в рухах його занадто легкі шаравари, за які що хвилини зі страхом лапався руками, щоби не злетіли.

Владика слухав цих привітів, у яких було більше правдивого зворушення ніж красномовного хисту, мелянхолійно покивував головою і щиро дякував. Були такі, що навіть бачили сльозу на його очах тоді, як вийшли проти нього малі діти з китицями гірських цвітів і дзвінкими дитячими голосами виголошували свої привіти.

Решта пішла як по маслі. На другий день у церкві співав нарочно зорганізований хор під управою громадського секретаря, дяк реґабілітувався після вчорашньої промови — апостолом, а отець Зунко пописувався проповідю. Підчас обіду домінували пструги, а сонце — сонце обливало гірську долину своїм кипятком, якби хотіло надолужити Владиці всі браки, завважені в парохії.

У саме скварне полудне знову почала збиратися на оболоні бандерія. У тяжкій, фіолетній мантії вийшов Владика і благословив на прощання нарід. Чекала його дальша їзда гірськими дорогами, у спеці і порохах стокінної кавалькади.

Проїхали. Затупотіли копита, закурилася дорога, задуднів міст над Ветлинкою. Ще хвилина і замовкли прощальні дзвони, осіли порохи на придоріжні сіножати і люди, розмовляючи, спровола розійшлися домів. Лишилося лиш те саме небо з білими хмарками, ті самі гори, як зелена колиска, і сонце — як монстранція.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЧЕСТЬ, ОБРАЗА ЧЕСТИ І ЖИТТЄВА ПРАКТИКА.

Нераз чоловік та жінка дуже гніваються, коли їх хтось образить. Давні лицарі йшли на двобій, тепер люди йдуть до суду. А держави то війну видають через образу. Ось тому освічені люди шанують честь інших, як цінне добро. А великодушні одиниці нераз пригадують собі засаду: „Ліпше з мудрим згубити, ніж з дурнем знайти" і уступають немудрим людям, головно, як це нікчемні людці, що самі не знають, що роблять. Така поведінка виходить на користь загалу, товариству, нації.

Але є людці вперті, неуступчиві, похопні до сварки за щонебудь. Таких треба вигинати, бо це шкідники. Звичайно тоді вони нарікають на всіх, як та дитина, що жалується на родичів, що її бють, а не каже за що. І такі сварливі люди взивають ще кари на тих, що їх наводять на добру дорогу.

У шкільнім підручнику була добра приказка про рибу, що то назвала бобика „Напихайкишкою", а зате бобик назвав її „Розплюй-хлібом". Як рибка пожалувалася перед мамою, тоді мама завела її до бобика, поздоровила його „Чесним домом", а зате бобик назвав маму-рибу „Ситним-столом". І мала рибка навчилася, як поводитися з іншими.

Таке доводиться нам у практичному житті почути: „Яке Боже помагай, таке дай Боже здоровля!" Все те має своє значіння і в громадському життю. Хочемо, щоб наша орґанізація була передовою в нашій, громаді, а не добираємо відповідних засобів до зєднання їй симпатії. Здається нам, що то інші мусять нас слухати, бо то ми заступаємо ідею. А чи ті інші вже не мають ідеї? Чи то треба на них сварити, кричати, тупкати, а не пошанувати їх за статочність та очби й за минувшину?

Як у громадській праці будемо мати на увазі ще й пошанівок особистий для людини, а зокрема для громадянського робітника, тоді й зійдемося спільно при народньому ділі.

М. Костів.

Правдиве.

— Кумо, а чого у вашім селі найбільше?

— Та звісно, — худоби.

Залюблені.

— Про що ти думаєш, дорогенький?

— Про ніщо, серце.

— А чому не думаєш про мене?

— Таж я саме й думаю про тебе!

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

OVER 2,000 AT UKRAINE FETE.

Federation Has Outing; Plane Flies Here from Cleveland.

Merry groups of singers, dancers of all ages doing Ukrainian folk dances, and gay children eating sandwiches and drinking "pop," were scenes which characterized the Ukrainian Federation picnic yesterday at Liberty Grove Park, Stop 28, Sharon Line. More than 2,000 persons attended, it was estimated.

Hundreds of persons danced Ukrainian folk dances to the music of Stanley Decovich and his Ukrainian Bandurist Orchestra, during the afternoon and evening.

Speakers were Rev. John Zabawa, pastor of Ukrainian Holy Trinity Church; Myron Williams, president of city countil and Ferd Flood.

Katherine Peterson, aged 18, won a ride on the visiting Ukrainian airplane, "Nationalist" by winning the popularity contest.

"Sitch" performers of group O.D.W.U. No. 8 of Cleveland entertained with drills. The group consisted of 40 members.

Steve Herman, Cleveland, entertained with dance solos.

The plane "Nationalist," christened in Cleveland, Sunday, July 7, flew many of the picnickers over the picnic grounds.

Many out-oftown Ukrainians attended from Akron, Canton, Cleveland, Ambridge, Pa. and New York City.

The committee was headed by John Pawlowsky, president of the federation.

(Youngstown Vindicator, Monday, July 22, 1935)

UKRAINIAN DAY DRAWS 4,000.

6th Annual Idora Outing Is Featured by Folk Dancing, Athletics.

The sixth anuual Ukrainian Day at Idora Park attracted 4,000 Ukrainian resident of the Mahoning Valley and surrounding territory, who enjoyed drills characteristic of their homeland, various sports events, a baseball game, and a basket picnic.

In the gymnastic exhibition 112 boys and girls from the five to 12 years of age took part. They were directed by Rev. Wasil Diakiw. Later 50 athletes from Ambridge, Cleveland, and Youngstown took part in drills led by Father Diakiw. The men in their natty uniforms presented an attractive picture as they went through the variuos calisthenics. Free dancing in the pavilion also was enjoyed. Tickets for free rides were given children.

A basket lunch was served at the tables in the grove overlooking the park at the close of the day.

S. & T. Nine Wins 6-4.

In the baseball game, the Youngstown Sheet & Tube nine defeated a picket Ukrainian team 6-4.

Judges Henry P. Beckenbach, P. B. Mulholland and Clifford M. Woodside, members of an honorary committee, attended. Mayor Mark E. Moore and Sheriff Ralf E. Elser were unable to be present.

Steve Foster was director of publicity.

Winners in the other sports events were:

Girls, 12 to 15 years, foot race of 25 yards, won by Anna Prokopko, 2312 Verona Ave., Warren.

Boys, seven to 12 years old, pop drinking contest, won by Wasil Woloschak, 386 Randall Ave.

Boys, 12 to 15 years, shoe race, won by Nicola Tedyk.

Gyrls, 12 to 15 years, blind bag race, won by Anna Olenchak, 2308 Russell Ave.

Men's 50-yard foot race, won by John Krawchuk, Clinton, Pa.

Women's 25-yard dash won by Mrs. Mary Lisko, 465 St. Louis Ave.

Men's pipe race, won by Pete Senchak, 326 Randall Ave.

The Committee which arranged the affair included:

George Prystash, president; Theodore Senedyak, treasurer; Stephen Mosh, secretary; John Dubas, Andrew Illashevich, Theodore Nanovski, John Krall, Wasyl Urchak, Mrs. Chomyk, Mrs. Syktor, Miss Anna Kohut, Andrew Pupa, John Senchyshak, Paul Cehlica, Roman Gill, Stephen Gill, Stephen Rohan, Wasyl Hankevich, Michael Bury, Michael Stachura, Mrs. Rose, Husaw, Mrs. Wasylko, Mrs. Bunyovski, Mrs. Anas Pawelko, Dmytro Fedyna, Theodore Boyko and Michael Evanchak.

(Youngstown Vindicator, Monday, July 22, 1935).

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

КЛІВЛЕНД, О. Повідомляємо членів Тов. Івана Франка від. 334, що місячні збори відбудуться в неділю, 4-го серпня в годині 12.30 в полудне. Просимо всіх членів прибути, бо маємо важні справи до полагодження. За уряд — Н. Задерецкий, предс.; Л. Гавриляк, кас.; Ст. Морозович, секретар.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. Юрія від. 379, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 4-го серпня зараз по Службі Божій в гали церковній при Райс і Оклей вулиці. Ще раз напоминаємо своїх членів, щоб прибули на ці збори, бо маємо важні справи до полагодження. Не приявні на зборах члени будуть карані по $1. За уряд — П. Сачавський, предс.; М. Семків, кас.; В. Пилипів, секретар.

МАЙНЕРСВИЛ, ПА. Бр. св. Николая, від. 78, повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 4-го серпня в годині 12-тій в полудне в гали церковній на Спрус вулиці. На тих зборах маємо багато важних справ до полагодження. Не приявний член на зборах заплатить кари $1.00. — Іван Стернік, секр.

ОСТОРОГА НА ВУЛИЦЯХ МІСТА

Від 1913 до 1934 року нещасливі випадки у проїздах збільшились у Злучених Державах від 4,227 до 36,000 річно, коли смертність з усіх інших випадків фактично зменшилась. Одна людина на кожну сотку населення потерпіла певного роду ушкодження у випадках моторового проїзду на протязі 1934 року.

Ці жахливі факти вияснюють ціль кампанії про охорону, яку тепер ведуть по ріжних американських громадах. Досліджування випадків у моторових возах наглядно виказують, що більшість з них можна вповні оминути, а також, що ця справи вимагає кооперації автомобільних візників та пішоходів з поліційними властями, щоби припести нещасливі випадки та ушкодження як вислід з таких випадків до можливо мінімальної скалі.

Поза-приписова або закскора їзда як на існуючі обставини; нарушення права про першенство переїзду; їзда противною стороною дороги; неправильне вимминання та занедбування виказувати сиґнали — знавці записали між головні причини нещасливих випадків зі сторони шоферів.

Перехід улицями проти світла, що реґулює переїзд, рухливими пішоходами; їзда зайцем на пасажирських та вантажних моторових возах; неуважні забави дітей на вулицях — це головні причини нещасливих випадків, які приписано на рахунок неуважний публиці.

На протязі трох перших місяців цього року 175 людей згинули у випадках з моторовими возами тільки в місті Ню Йорку. Одначе Ню Йорк умів понизити скалю автомобільних випадків та в порівнанні до інших великих міст є багато безпечнішим. Наприклад Шікаго виказує загально 185 таких смертних випадків за перші три місяці цього року. або звиш 21 випадків на кожних сто тисяч населення, Лос Енджелес виказує 37.8, супроти нюйорської смертної скалі 9.7 на кожних 100 тисяч населення.

„Неуважний шофер це властивий убивник", заявляє департмент нюйорської поліції, який тепер провадить кампанію за охорону при помочі радія чи інших громадських організацій. Кампанія предкладає ось-такі поради шоферам та публиці:

Щоб оминути зударення на випадок скорого зупинення, держіться підчас їзди так далеко позаду від автомобіля попереду вас, наскільки можливо.

Підчас скручування на углах памятайте, що пішоходи мають право першенства до переходу. Припиняйте скорість бігу автомобіля щонайменше до вісім миль на годину.

Коли зачинаєте їзду від порога хідника, де ви пристановлялись, не занедбуйте дати вчасний та властивий сиґнал рукою, так, щоб шофери на зближаючихся автомобілях знали про ваші наміри.

Не викручуйте автомобілем підчас перегону впоблизу інших.

Не починайте їзди, поки не засвітить у вашу сторону вуличне зелене світло.

Придержуйтеся завсіди уміркованої та безпечної скорости.

Особливо остерігається пішоходів перед нехтуванням світла, що контролює переїзд у переходї вулиць. Кожних десять хвилин один з пішоходів платить тяжку кару за свою або шофера необачність та бажання „ощадити час".

Родичів накликується повчати своїх дітей обережности. Саме їхання зайцем або „крадена їзда" спричинила смерть 18 дітей, а 395 були тілесно ушкоджені 1934 року. Вдиратися для проїзду на автомобілі, автобуси чи вантажні вози є нарушенням правил безпечнства та здорового розсудку, а прилапані одиниці підчас такої їзди підлягають арештуванню. Того роду випадки будуть зліквідовані, коли діти зрозуміють, що крім нарушення законів вони виставляють себе на серіозну небезпеку підчас такої „краденої їзди".

ФЛІС.

АНҐЛІЙСЬКА „ЧУДЕСНА ГАРМАТА".

Майже нема дня, щоб преса не принесла сензаційних вістей про якийсь новий воєнний винахід. Недавно було багато шуму зриводу вісток про проби Марконія з короткими проміннями, що він ними з далекої віддалі затримував авта на дорозі коло Риму. Ще не прогомоніла ця вістка, а преса принесла інформації про такі самі німецькі проби десь у Баварії. А ось тепер маємо нову сензацію: анґлійська фльота дістала нову протилетунську „чудесну гармату". Є це щось у роді скорострілу великого калібру з багатьома цівками, що можуть в одній минуті вистрілити 100 гранат великої вибухової сили. Гранати експльодують або при помочі годинникової машини, або льоту, при чому запальник ґранат є такий чулий, що вистарчить до експльозії найменше діткнення (напр. з дротом літака). Ділання такої гармати переходить далеко поза обсяг ділання якогось літака-бомбомета, що атакує воєнний корабель. Гармата ця надається не тільки до відпирання атак літаків-бомбометів, але й може розвинути запоровий вогонь, через який не передістанеться ніякий літак.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

МІКІЗ РАКС, ПА.

На визвольну боротьбу.

Звичайна місячна збірка на визвольну боротьбу за червень виносила $44. Ту жертву вислано через Обєднання на призначену ціль. Наша громада зібрала за минулих 5 місяців $290, а разом за 6 місяців вислано на визвольну боротьбу $334.

С. І. Костецький.

ТРОЙ, Н. Й.

На Рідну Школу.

Отримавши відозву від Рідної Школи про фінансову допомогу, я передав ту відозву до братства св. Миколая, від. 191 У. Н. Союза, а таксамо до урядників від. 52 Народної Помочі, і ті оба відділи жертвували зі своїх кас по $10 на Рідну Школу. Разом вислано $20 через Обєднання.

Павло Бойко.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На освіту Лемківщині.

Комітет Допомоги Лемківщині з Ню Йорку дістав поміч від нашої лемківської молоді й старших громадян-Лемків з Джерзі Сити, як ось: пп. Ікаловичів, Марії Болотнянської, предсідника Укр. Народнього Дому Г. Євсуяка, гр. Шимона й інших громадян. Вони занялися в короткім часі розпродажем білетів вступу на виставу комедії „Лемківське сватання" і „Сатана в бочці" на день 9. червня ц. р. в Народнім Домі в Джерзі Сити. Приявним на цій виставі був просвітянин-Лемко, студ. М. Дудра, що недавно приїхав зі старого краю. Він коротко зясував нам положення на Лемківщині під польським режімом. За ті зусилля помогти нам складаємо отсим усім тим громадянам, що на виставу прийшли, щиру подяку.

З цієї збірки переслали ми через Обєднання 20 дол. на допомогу акції. На цю суму зложилися: Збірка з Пасейку через п. Василя Роздільського 10 дол., о. В. Каськів з Вунсакет 2, о. М. Кінаш з Йонкерс 1, а Комітет Допомоги Лемківщині призбирав 7 долярів. Гроші пішли до Лемківської Комісії при тов. Просвіта у Львові.

За Комітет Д. Л.:

Василь Карбовник, голова.
Олекса Роман, секретар.

Жінка: Володку, чи ти любиш діти?

Чоловік: Ні, ненавиджу!

Жінка: Ну, то мусиш до двох місяців змінити свої погляди.

Суддя (до злодія): Ви обвинувачені в тому, що зі стриху забрали мокре білля.

Злодій: Пане судде, чи я мав підождати, аж воно висохне?

ТАРЗАН І ПРОЛЕВ. (80)

Оніміла зо страху, Ронда приглядалася, як ґорилі бовали з собою колами й воєнними топорами, пазурами й зубами. „Вони звільнили Волсея з кріпости", заговорила одна з самиць у гаремі, „і тепер він веде армію Творця проти короля. Вони ще ніколи так завзято не бились.

„Я чула, що Творець хоче взяти до себе безволосу дівчину", заговорила та, що її називали Катерина Араґонська, і показала на Ронду. „Коли він її дістане, тоді вже ніхто ніколи її не побачить. А саме те є й моїм бажанням". Стара самиця форкнула носом і наставила пазурі в сторону американської дівчини.

Жахливий відгомін боїв ішов уже на долішньому поверсі самої палати. Потім він підімився вгору і дався чути навіть під самими дверми замкненого королівського гарему. Зненацька двері відчинились і кілька самців-ґорилів увірвалися в кімнату.

„Де та безволоса?" — зажадав провідник. „Ах, ось вона". І він прискочив до Ронди та вхопив її дико. Вона не знала, чи він брав її для короля чи для Творця. В обох випадках її доля булаб однаково безвихідна.